

ח. הקדמת הדלקת נרות

נראה דהואיל וכלם נוהגים בירושלם להדליק ארבעים דקות לפני השקיעה, לכן גם לגבי אנשים אע"ג שמסתמא אינם מקבלים שבת אפי"ה ה"ז חשיב כסמוך לחשיכה הואיל וכן המנהג. אבל מ"מ אין להקדים יותר מזה ולעשות תנאי, אא"כ הוא לצורך גדול דאז מותר מפלג המנחה נאבל לא בכדי לנסוע לכותל וכדומה כי הנסיעה לכותל לא חשוב צורך כזה בכדי להתיר עבודה לעשות תנאי, וכ"ש שבלי תנאי ודאי אסור לזלזל ולנסוע לאחר קבלת שבת, אך אם בעלה יקבל שבת בהדלקתה אפשר דשפיר שרי, ובנוגע למנחה לא ידעתי לאיזה ט"ז נתכוון אבל מסתבר שגם תפלת מנחה מיקרי צורך ושרי לאתנויי.

ט. שיעור הבלעת שכר שבת

אחרי תת ברכת שלו' רב כיאות, קבלתי יקרת מכתבו. ולענ"ד כנים הם דבריו דכיון שבגמ' (ב"מ נ"ח) נזכר שנה חודש שבת, מנין להחיי אדם (כלל ס' ס"ח והו"ד במ"ב ש"ו ס"ק כ"א) להקל גם בהבלעה קטנה של ערב שבת ומוצ"ש, אך לעומת זאת לא מסתבר לחדש להצריך דוקא הבלעה משני הצדדים ושפיר מסתבר דה"ה נמי דסגי בערב שבת לחודיה או במוצ"ש. ובנוגע לשאר הדברים נלענ"ד שהח"א (שם) הבין בכוונת דברי התוס' (כתובות סד:) כמו שנראה לכאורה גם מצד השכל שאם מנכים לו עבור שבת דהרי זה חשיב שכר שבת ואסור משום דהוי כמו לימים. אולם המ"ב (ש"ו סק"י"ח ובבה"ל) ועוד חולקים ומתירים משום דכמו שמנכים עבור יום מימות החול כך גם משבת, ולפי"ז גם בהבלעה של תוספת מערב שבת ומוצ"ש צריכים דוקא שהניכוי יהיה גם עבור השעות של ימות החול ולא כשהניכוי הוא רק עבור השבת בלבד.

י. טעה בתפלה ביו"ט שחל בשבת

יו"ט שחל בשבת ושכח והתפלל תפילה של שבת וחזר והתפלל תפילת ג' רגלים ושכח להזכיר בה של שבת. נראה דבדיעבד יצא ואינו חוזר כדקיי"ל דספק ברכות להקל. אך מה שהביא מהאגרות משה (ח"ד סי' ע' אות י"ד) דבתפלת מוסף גם לכתחלה יחזור רק על מה שהחסיר, יותר נלענ"ד דאין לחלק בין שחרית למוסף ורצוי להזכיר את שניהם כי יתכן דכך הוא מטבע של תפלת מוסף ביום זה לכוללם יחד. ועיין באו"ש פ"ד מיוהכ"פ ה"ב שכתב לענין יוהכ"פ שחל בשבת שגם המוסף של שבת נעשה רק ע"י כה"ג משום טעמא מהני ב' הקדושות אחת על חברתה, ומביא על כך מכמה

מקומות שקדושת שבת מהני גם על מוסף של ר"ח וכן להיפך וכן גם ביו"ט שחל בשבת עיי"ש, וכמו כן יתכן שלענין תפלה כך תיקנו לכוללם יחד אע"ג דלא מעכבי אהדדי, אך צ"ע בר"ה שחל בשבת ולא הזכיר של שבת אם צריך אח"כ לומר גם מלכיות וכו' או סגי בקדושת היום בלבד.

יא. השוכח יעלה ויבוא בליל שבת דחוה"מ

נראה דביו"ט שחל בשבת ולא התפלל מעריב אינו יוצא במגן אבות של הש"ץ נכדאיתא בבה"ל סימן רס"ח סי"ג, כי לא נתקן רק על שבת, ומה שאומרים אותו גם ביו"ט שחל בשבת עיין בטור מפני שלא רצו לבטלו אז מפני שאין משנים בשבת זו ממה שרגילים בכל שבתות השנה, וא"כ ה"ה בחוה"מ ג"כ לא היו מתקנים מגן אבות בשביל חוה"מ וגם בזה אם לא הזכיר של יו"ט דינו כמו ביו"ט שחל בשבת דלא יצא, משא"כ בימות הגשמים אשר כן תיקנו ומ"מ לא רצו לכלול בברכה גם הזכרת גשם סובר הגרע"א [בשו"ע סימן קי"ד ס"ה] דמוכח שיצא (כמו בהבינו דא"א בימות הגשמים ואפי"ה תיקנו ולכן מוכח דיצא). וכן בשבת שאחר יו"ט ג"כ לא רצו לבטל [וכדאיתא בשו"ע סימן רס"ח סי"א] ומשום טעמא דתפלת ערבית רשות ולכן הקילו בה.

יב. בגדרי הכנה משבת לחול

תשרי תש"ן

שלו' וכטיס למע"כ הרה"ג המופלג בתו"י מוה"ר אהרן קאסירער שליט"א

אחרי תת ברכות נאמנות לכת"ר. עיינתי כעת בדבריו החשובים בענין מסובך זה והנני רושם דברים מעטים הנראים לענ"ד.

א מש"כ בשש"כ פרק כ"ח הערה ק"צ, דיש להתיר כמה אופני הכנה מטעם "שרגילים לעשותם בלי לחשוב על הצורך, הה"נ דשרי לצורך חול". כוונתי רק על כעין החזרת ספר למקומו או אוכלין למקרה, וכן אם דרכו ליקח תמיד שעון אף שאינו חושב שיצטרך לו לבו ביום או משקפיים לקריאה וגם כדי לראות מרחוק בלי לחשוב כלל שיצטרך גם לבו ביום, או לובש עניבה כשהולך בין אנשים דשפיר שרי אפי" יגיע לבין אנשים כשכבר לילה, וכן דבר המותר להעביר מחמה לצל כגון ככר לחם או פירות וכדומה שגם בלי חשש של הפסד רגילים להעבירם מחמה לצל. משא"כ רדיית פת במ"א רנ"ד סקכ"ג או כפית כלי על ביצה שהוא מוקצה דאיתא במ"א שכ"א סק"ז בשם מהרי"ל להתיר רק מטעם